

معرفی توانهای محیطی با تاکید بر (گردشگری)، و نقش آن در توسعه پایدار روستایی (مطالعه موردی: روستای بهکندان، شهرستان رزن)

ابراهیم فتحی نیا^{1*}

¹ دانشجوی کارشناسی ارشد جغرافیا و برنامه ریزی روستایی، (گرایش اقتصاد فضا)، دانشگاه

تهران. 09374960656brahimfathinia@ut.ac.ir

چکیده

توسعه گردشگری روستایی به عنوان یک بخش ارزشمند و رشد یابنده در زمینه رهیافت اقتصادی مطرح است. همچنین گردشگری روستایی از یک طرف می تواند نقش مهمی را در متنوع سازی اقتصاد جوامع روستایی در قالب صنعت گردشگری ایفا نماید و از طرف دیگر می تواند وسیله ای برای تحریک رشد اقتصاد ملی، از طریق غلبه بر انگاره های توسعه نیافتگی و بهبود استاندارد زندگی مردم محلی به حساب آید. همچنین این صنعت (یا فعالیت) می تواند نقش عمده ای را در توانمند سازی مردم محلی و توسعه منابع انسانی و تنوع بخشی و رشد اقتصادی و همچنین خلق فرصت های شغلی جدید در ارتباط تنگاتنگ با سایر بخش های اقتصادی و اجتماعی ایفا نماید.

در این تحقیق با بیان اجزاء و اهمیت گردشگری روستاها با تاکید بر گردشگری روستایی، تلاش شده است تا به روش کتابخانه ای و میدانی (مشاهده مستقیم)، روستای بهکندان، در شهرستان رزن، استان همدان را به طور خاص بررسی کرده، تا به معرفی توانهای محیطی این روستا و رابطه آن با رشد گردشگری و در نهایت توسعه پایدار روستایی آن نظیر عمران، اشتغال، درآمد پدیداریم. در این تحقیق با طرح فرضیه ها به صورت علمی و اصولی درباره نقش گردشگری در توسعه پایدار روستایی و تاثیر آن در اقتصاد روستائیان در روستای بهکندان مطالعاتی انجام شد. و با نرم افزار spss و Excel به تجزیه و تحلیل پرداختیم. نتایج نشان می دهد که این روستا قابلیت ها و پتانسیل های لازم را برای توسعه گردشگری دارد. اما روند کنونی نشان دهنده عدم وجود برنامه ریزی، سرمایه گذاری، آموزش و مشارکت میان مسئولان و مردم محلی می باشد. که آسیب های جدی به توانهای طبیعی روستا وارد کرده است. و اما نکات مثبت و راهکارهایی با بررسی منطقه بدست آمده که با انجام آن می توان با استفاده از توانهای طبیعی و انسانی منطقه و توانهای گردشگری آن موجب رشد اقتصادی روستائیان و در نتیجه توسعه پایدار روستایی و کاهش مهاجرت به مناطق شهری شد.

۹ مرداد ۱۳۹۳

واژگان کلیدی: گردشگری روستایی، توسعه پایدار، توسعه اقتصادی، شهرستان رزن، روستای بهکندان.

مقدمه و ضرورت تحقیق

با توجه به این که امروزه توسعه پایدار به عنوان رهیافت غالب توسعه مطرح است، پرداختن به این موضوع از اهمیت بالایی در مطالعات توسعه برخوردار است. و توسعه امروزه بدون پایداری هیچ گونه معنا و مفهومی ندارد. از طرف دیگر به نظر می رسد که روستاها به عنوان دومین سکونت گاه های جمعیتی کشور در مطالعات مختلف کمتر مورد توجه قرار می گیرند و به همین دلیل توسعه آن ها با چالش بیشتری مواجه است. همچنین باید گفت که امروزه بخصوص در کشور ما توجه به روستاها میتواند هم موجب توسعه پایدار ملی شود. و هم می تواند بسیاری از مشکلات شهرها و مشکلات اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشور را حل کند. و یکی از توانهای مهم و ارز آور در توسعه پایدار روستاها بحث یا فعالیت گردشگری می باشد. چرا که گردشگری امروزه در چهارچوب طرح های آمایش اعم از ملی، منطقه ای و محلی به عنوان یکی از ابزارها و مؤلفه های مهم توسعه و محرومیت زدایی به شمار می رود. گردشگری که مهمترین عوامل عمران ناحیه ای است فعالیتی ارز آور و متعادل کننده است که موجب توسعه اقتصادی و اجتماعی در سطح منطقه ای شده و توزیع عادلانه درآمد و همچنین افزایش سطح اشتغال را به دنبال دارد (شکویی، 1374، 50). توسعه صنعت گردشگری در ایران ضمن ایجاد اشتغال برای گروههای مختلف رونق صنایع دستی، حمل و نقل و وابسته به گردشگری را به دنبال دارد و این امر منبع قابل توجهی جهت کسب درآمدهای ارزی و عامل بازدارنده مهم در مقابل خروج ارز از کشور است. امروزه درآمد ناشی از گردشگری به صورت یکی از بزرگترین منابع درآمد کشورهاست که در جهان از آن به عنوان صادرات نامرئی نام می برند. امروزه صنعت عظیم گردشگری بویژه گردشگری داخلی جایگاه خاصی را در اقتصاد کشورها داشته و نقش فعال و مؤثری در ساختار اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی کشورها به خصوص در کشورهای در حال توسعه بازی می کند. در این راستا گردشگری روستایی نیز جزئی از صنعت گردشگری به حساب می آید که می تواند نقش عمده ای در توانمند سازی مردم محلی و تنوع بخشی به رشد اقتصادی و نیز خلق فرصت های شغلی جدید در ارتباط تنگاتنگ با سایر بخش های اقتصادی ایفا کند. (شریف زاده، 1381، 13). امروز گردشگری را می توان به عنوان ابزاری برای افزایش درآمد ملی کشورهای در حال توسعه به حساب آورد. طبق نظر جنکینز، توریسم آنگونه که در کشورهای توسعه یافته دیده میشود اصولاً یک فعالیت اقتصادی می باشد در حالی که در کشورهای در حال توسعه به عنوان کاری تفریحی و راهی به سوی توسعه شناخته می شود. گردشگری در جهان کنونی، صنعتی پاک و سومین پدیده اقتصادی پویا، پررونق و پر توسعه است که به باور بسیاری از کارشناسان پس از صنعت نفت و خودرو سازی گوی سبقت را از دیگر صنایع کهن ربوده است (غفاری، 1386، 2).

همچنین می توان گفت مهمترین هدف توسعه گردشگری داخلی و خارجی، توسعه اقتصادی و اجتماعی مناطق گردشگر پذیر است و بسیاری از کشورها کم و بیش به گردشگری توجه دارند زیرا مهمترین تأثیر گردشگری در اقتصاد جهانی ایجاد درآمد و اشتغال زایی است (شارپلی جولیا، 1380، 41). صنعت گردشگری در سال های آغازین قرن بیست و یکم به یک فعالیت عظیم اقتصادی تبدیل و یکی از پر درآمد ترین و اشتغالزا ترین صنایع جهانی قلمداد می گردد. در این راستا گردشگری روستایی به عنوان یکی از زیر بخش های گردشگری علاوه بر حفظ ارزشها و باورها، با ایجاد فرصت های شغلی و کسب درآمد برای ساکنین محلی و توسعه